

Stockholms
stad

**Miljö- och
klimathandlingsplan
2020–2023**
Rinkeby-Kista
stadsdelsförvaltning

stockholm.se

Miljö- och klimathandlingsplan 2020–2023

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning

Antogs av stadsdelsnämnd 2020-12-17

Reviderad version antas av stadsdelsnämnd 2021-12-16

Kontaktperson: Laura Sanchez, miljö- och klimatsamordnare

Administrativa avdelning

Telefonnummer 08-508 020 17

E-post: laura.sanchez@stockholm.se

Arbetsgrupp *miljögrupp*: Elia Wali, Kristin Franke Björkman, Maria Kearsley och Sofie Molin.

Reviderad i samarbete med förvaltningens miljönätverk.

Sammanfattning

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020 till 2023. Stadsdelsnämnderna fick därmed uppdraget att framställa lokala miljö- och klimathandlingsplaner 2020–2023 samt att redovisa i sina verksamhetsplaner hur de ska bidra till att staden uppnår miljömålen.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd antog den lokala miljö- och klimathandlingsplanen den 17 december 2020. Miljö- och klimathandlingsplanen är ett förvaltningsövergripande dokument som syftar till att implementera stadens miljöprogram i nämndens miljöarbete. Handlingsplanen beskriver stadens prioriterade mål och effektmål samt stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för genomförande och uppföljning. Miljö- och klimathandlingsplanens samtliga aktiviteter inkluderas i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi (ILS). Indikatorerna är satta av kommunfullmäktige och stadsdelsnämnden. Arbetet med miljöfrågor följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse.

Miljö- och klimathandlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer revideras varje år i samband med verksamhetsplanen. Förvaltningens miljönätverk har under hösten 2021 utvärderat förvaltningens miljö- och klimatarbete 2021 och föreslagit ändringar eller nya aktiviteter i miljö- och klimathandlingsplanen inför 2022. Revideringarna i denna nya version av handlingsplanen är ett resultat av detta arbete.

Förkortningar

EU: Europeiska unionen

FN: förenta nationerna

ILS: överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi

KF: kommunfullmäktige

Sdf: stadsdelsförvaltning

SVOA: Stockholm Vatten och Avfall

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förkortningar	3
Tabellförteckning.....	5
Inledning.....	6
Genomförande och uppföljning.....	7
Ansvar.....	7
Stadens prioriterade miljömål och etappmål.....	8
1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	9
1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO ₂ e per invånare.....	9
1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen	9
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	9
2. En fossilfri organisation 2030	11
2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO ₂ e från stadens verksamheter	11
2.2 Effektiv energianvändning	11
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	11
3. Ett klimatanpassat Stockholm	14
3.1 Stärkt förmåga att hantera effekterna av skyfall.....	14
3.2 Stärkt förmåga att hantera effekterna av värmebölja.....	14
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	14
4. Ett resurssmart Stockholm	16
4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion	16
4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden.....	17
4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen.....	17
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	17
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem	21
5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur	21
5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel	21
5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald	21
5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten .	21
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer.....	22
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.....	24

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare	24
6.2 Minskad omgivningsbuller	24
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer	24
7. Ett giftfritt Stockholm	24
7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter..	24
Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer	25
Förteckning av styrdokument och handlingsplaner	26

Tabellförteckning

Tabell 1. Översikt av stadens prioriterade miljömål och etappmål	8
Tabell 2. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 1	9
Tabell 3. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 1	10
Tabell 4. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 1	10
Tabell 5. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 2	11
Tabell 6. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 2	11
Tabell 7. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 2	12
Tabell 8. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 2	13
Tabell 9. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 2	13
Tabell 10. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 3	14
Tabell 11. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 3	15
Tabell 12. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 3	15
Tabell 13. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 3	16
Tabell 14. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 4	17
Tabell 15. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 4	18
Tabell 16. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 4	18
Tabell 17. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 4	20
Tabell 18. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 4	20
Tabell 19. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 4	20
Tabell 20. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 5	22
Tabell 21. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 5	22
Tabell 22. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 5	22
Tabell 23. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 5	23
Tabell 24. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 5	23
Tabell 25. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 5	23
Tabell 26. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 7	25
Tabell 27. Stadsdelsnämndens aktivitet 2022 under prioriterat miljömål 7	25
Tabell 28. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 7	26

Inledning

Miljö- och klimathandlingsplanen 2020–2023 är ett förvaltningsövergripande dokument som syftar till att implementera Stockholms stads miljöprogram i nämndens miljöarbete.

I maj 2020 antog kommunfullmäktige ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan för Stockholms stad för perioden 2020 till 2023. Stadens miljöprogram bygger på de globala målen i FN:s Agenda 2030, Parisavtalet och EU:s ramverk för miljöarbete samt utvecklingen av de nationella miljömålen i Sverige. Stadsdelsnämnderna har fått i uppdrag att framställa lokala miljö- och klimathandlingsplaner 2020–2023 samt att redovisa i sina verksamhetsplaner hur de ska bidra till att staden uppnår miljömålen.

Under våren 2020 startade förvaltningen upp en miljögrupp bestående av miljösamordnare och representanter från avdelningen för stadsutveckling och medborgarservice, förskoleavdelning och lokalenheten. Miljögruppen arbetade med framtagandet av aktiviteter för miljöhandlingsplanen samt förankring av aktiviteterna i de verksamheter som har genomförandeansvar.

En nulägesbild av förvaltningens miljöarbete 2019–2020 (dnr RK 2020/400, dat.2020-09-08) genomfördes under sommaren 2020. Syftet med nulägesbilden var att få en översikt över de miljömål som har uppnåtts och arbetet som kvarstår. Nulägesbilden visade att det finns ett behov för en lokal handlingsplan och en samordnande funktion för miljöfrågor för att öka engagemanget i det långsiktiga arbetet för miljön. I nulägesbilden identifierades fyra områden som bör prioriteras i det fortsatta arbetet med miljöfrågor och som är fokus i den föreliggande handlingsplanen. Dessa avser minskning av nedskräpning i stadsdelsområdet, införande av energieffektiviserande åtgärder, ökad inköp av ekologiska livsmedel och måltider samt hantering av granbarkborreangripna träd.

Miljö- och klimathandlingsplanen antogs av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd den 17 december 2020. Miljö- och klimathandlingsplanen åskådliggör stadsdelsnämndens aktiviteter för att bidra till att uppnå stadens miljömål. Handlingsplanen beskriver stadens prioriterade mål och effektmål samt stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för genomförande och uppföljning.

Under våren 2021 utvidgades miljögruppen till ett förvaltningsövergripande miljönätverk. Miljönätverket driver fram implementeringen av miljö- och klimathandlingsplanen. Nätverket träffas två gånger per halvår och miljöambassadörerna har nu en plattform för kunskapsutbyte och kollegialt lärande inom gemensamma miljö- och klimatfrågor. Nätverket har under hösten 2021 utvärderat förvaltningens miljö- och klimatarbete 2021 och föreslagit ändringar eller nya aktiviteter i miljö- och klimathandlingsplanen inför 2022. Revideringarna i denna nya version av handlingsplanen är ett resultat av detta arbete.

Genomförande och uppföljning

Miljö- och klimathandlingsplanen anger aktiviteter som förvaltningens verksamheter ska genomföra. På det sättet fungerar miljö- och klimathandlingsplanen som ett styrande dokument som verksamheter kan utgå ifrån i sina åtaganden och arbetssätt. Verksamheterna har därefter handlingsutrymme att välja kostnadseffektiva åtgärder som är lämpliga inom verksamheternas uppdrag och budget för att uppnå målen. Handlingsplanen kompletteras med en samarbetsyta som är utbyggd utifrån stadens miljömål. Samarbetsytan innehåller detaljerade beskrivningar av hur varje aktivitet ska genomföras, utveckling av aktiviteten, hänvisningar till stadens övriga styrdokument och handlingsplaner, tips på vidare läsning och goda exempel. Av samarbetsytan framgår även vilka aktiviteter som bidrar till de globala målen i Agenda 2030.

Visionen är att samtliga medarbetare inom förvaltningen ska känna till miljö- och klimathandlingsplanens innehåll och tillämpa den i det dagliga arbetet.

Miljö- och klimathandlingsplanens samtliga aktiviteter inkluderas i stadens överordnade system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi (ILS). Indikatorerna är satta av kommunfullmäktige och stadsdelsnämnden. Arbetet med miljöfrågor följs upp i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Miljö- och klimathandlingsplanens mål, aktiviteter och indikatorer revideras årligen i samband med verksamhetsplanen.

Ansvar

Målen i Stockholms stads miljöprogram är styrande för staden som helhet. Dock berörs stadsdelsnämnderna inte av alla delmål. Stadsdelsnämnderna har exempelvis inte några utsläppsbeting eller ett riktat ansvar inom prioriterat mål 6 om Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö.

Förvaltningens avdelningschefer och enhetschefer har ansvar för att skapa goda förutsättningar för arbetet med miljöfrågor inom respektive verksamhet. Avdelningschefer och enhetschefer har även ansvar för att ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljöfrågor samt driva arbetet framåt. Miljö- och klimatsamordnaren har ett samordnande ansvar för de övergripande miljö- och klimatfrågorna samt en rådgivande funktion för verksamheterna. Miljönätverkets medlemmar arbetar som miljöambassadörer för att förankra aktiviteter i respektive verksamhet och fungerar som en kommunikationslänk mellan miljö- och klimatsamordnare och verksamheter med genomförandansvar.

Stadens prioriterade miljömål och etappmål

Tabell 1 nedan illustrerar stadens prioriterade miljömål och etappmål. I anslutning till varje prioriterat mål presenteras stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer för att uppnå målen.

Tabell 1. Översikt av stadens prioriterade miljömål och etappmål

Prioriterade mål	Etappmål
1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO2e per invånare. 1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen.
2. En fossilfri organisation 2030	2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO2e från stadens verksamheter. 2.2 Effektiv energianvändning.
3. Ett klimatanpassat Stockholm	3.1 Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall. 3.2 Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja.
4. Ett resurssmart Stockholm	4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion. 4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden. 4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen.
5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem.	5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur. 5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel. 5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald. 5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten.
6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö	6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare. 6.2 Minskat omgivningsbuller.
7. Ett giftfritt Stockholm	7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter.

1. Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att Stockholm och dess invånare har ställt om sin energianvändning till att vara fossilfri år 2040. Detta innebär att energianvändning för bland annat uppvärmning, el och gasanvändning i Stockholm inte genererar några nettoutsläpp av växthusgaser samt att staden verkar för att konsumtionens globala klimatpåverkan minskar kraftigt.¹

1.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare

Etappmålet innebär att det totala växthusgasutsläppen i Stockholm ska ha minskat till högst 1,5 ton CO₂e per invånare år 2023. I beräkningen ingår växthusgasutsläpp som orsakas av energianvändning i staden såsom utsläpp från vägtransporter, spårtrafik, sjöfart, arbetsmaskiner el- och gasanvändning. Stockholmarens resor utanför kommungränsen och utsläpp från produktion av varor som tillverkas utanför kommungränsen utesluts från beräkningen.

1.2 Minskad klimatpåverkan från konsumtionen

Etappmålet innebär att de konsumtionsbaserade klimatutsläppen ska minska. Staden kan minska sin klimatpåverkan genom kravställande i inköpsprocessen. Målbilden är att stadens klimatpåverkan gällande inköp av livsmedel och måltider ska minska med en femtedel år 2023 samt att stadens egna tjänsteresor med flyg ska minska.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 1 fokuserar på att öka medvetenheten om miljö- och klimatarbetet bland förvaltningens medarbetare och stadsdelsområdets invånare. På så sätt kan stadsdelsnämnden bidra till ökad kunskap hos stockholmarna om deras egen klimatpåverkan samt vikten av att minska växthusgasutsläppen.

Tabell 2. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 1

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Samarbeta med civilsamhället för att främja cyklandet i stadsdelsområdet.	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Undvika inköp och användning av engångsprodukter och plast.	Enhetschefer för berörda verksamheter.	Miljösamordnare och ekonomienheten.
Arrangera en miljövecka i Sommar på torget.	Miljösamordnare och stadsmiljö.	Miljösamordnare
Presentera miljö- och klimathandlingsplanen till samtliga verksamheter med genomförandeansvar.	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Skapa en film riktad till invånare gällande nedskräpning och ekonomi.	Administrativa avdelning med stöd av innovationsgruppen.	Miljösamordnare

¹ Se även *Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* och *Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024*.

Tabell 3. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 1

Under 2022 arbetar stadsdelsnämnden för att öka kunskap om och engagemang för miljö- och klimatfrågor hos stadsdelsområdets ungdomar.

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera årshjul för kommunikationsinsatser om miljö- och klimatfrågor till medarbetare och invånare	Kommunikatör i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare
Delta i skräpplockardag genom att arrangera skräpplockarevent för att uppmuntra invånare att bidra till ett rent stadsdelsområde	Miljö- och klimatsamordnare i samverkan med stadsutveckling och parklek	Miljö- och klimatsamordnare
Planera och genomföra arbetsuppgifter för feriejobbande ungdomar inom parkskötsel, innefattande både skräpplockning och insatser för att främja den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Utveckla former för att tillvarata ungas engagemang i stadsutvecklingsfrågor	Framtidens hus i samarbete med stadsutveckling	Stadsutveckling
Införa Järvavårdar inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samverkan med stadsutveckling och arbetsmarknadsförvaltning	Stadsutveckling
Arrangera ett klimatevent för att engagera målgrupp ungdomar i klimatfrågor	Framtidens hus och ungdomsgårdar i samverkan med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 4. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 1

Aktiviteter 2021-2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Miljö- och klimatsamordnare och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Miljö- och klimatsamordnare

2. En fossilfri organisation 2030

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att stadens verksamheter ska gå före och bli fossilfria redan år 2030. Detta kan åstadkommas genom att verksamheterna minskar sitt växthusgasutsläpp och arbetar för en mer effektiv energianvändning.²

2.1 Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter

Etappmålet innebär att växthusgasutsläppen från stadens verksamheter ska minska med 30 procent fram till 2023. Exempel på aktiviteter under detta etappmål inkluderar utbyte av verksamhetens fordon mot fossilfria fordon samt inköp av elcyklar. Kravställande vid upphandling av arbetsmaskiner, fordon, el och livsmedel är även väsentligt i det arbetet.

2.2 Effektiv energianvändning

Etappmålet innebär att stadens verksamheter effektiviserar sin energianvändning med fem procent relativt den verksamhet som bedrivs. Energieffektivisering är viktigt både ur ett resurshållningsperspektiv och ett ekonomiskt perspektiv. Exempel på aktiviteter för att uppnå etappmålet omfattar implementering av energieffektiv belysning (LED) samt utbyte av energislukande vitvaror.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Införandet av energieffektiviserande åtgärder är ett av förvaltningens prioriterade områden inom miljöarbetet. Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 2 fokuserar därmed på det arbetet. Ett fåtal aktiviteter som bedöms vara mer omfattande delas upp i olika steg för varje år under handlingsplansperioden för att underlätta genomförandet. Det inkluderas även aktiviteter för att säkerställa att förvaltningens fordon blir fossilfria senast år 2030.

Tabell 5. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 2

Aktivitet 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel vid resor inom stadsdelsområdet	Kommunikation och lokalenheten.	Lokalenheten

Tabell 6. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 2

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Uppmuntra medarbetare att använda cykel som transportmedel från och till jobbet	Kommunikation och lokalenheten.	Lokalenheten

² Se även *Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040; Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter* och *Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad*.

Ställ krav på fossilfrihet avseende fordon, transporter och arbetsmaskiner, vid lokalinhyrningar samt vid inköp och upphandling	Fordonsansvarig och enhetschefer för berörda verksamheter.	Miljösamordnare
Inventera vitvaror och armaturer i förvaltningens verksamheter och lokaler	Lokalenheten	Lokalenheten
Kartlägga elanvändningen i förvaltningshuset i syfte att hitta energieffektiviserande åtgärder	Lokalenheten	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägaren upprätta en rutin för energibesparing i verksamheterna	Lokalenheten ansvarar för förvaltningshuset. Enhetschefer för berörda verksamheter ansvarar för respektive lokaler.	Lokalenheten respektive enhetschefer för berörda verksamheter.
Öka kunskap om gröna hyresavtal hos lokalenhetens medarbetare	Lokalenheten	Lokalenheten

Tabell 7. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 2

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Upprätta en plan för utbyte av energislukande vitvaror och armaturer i förvaltningens lokaler.	Lokalenheten	Lokalenheten
Delta i utbildningsinsatser om miljöbilar och arbetet mot fossilfrihet	Ekonomienheten	Miljö- och klimatsamordnare
Kartlägg behov för laddplatser av elbilar i verksamheter som har lokal utanför förvaltningshuset	Ekonomienheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
Genomför informationsinsatser för att uppmuntra medarbetare att använda tjänstecykel	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten och kommunikatör	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 8. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 2

Löpande aktiviteter 2021–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomför projekt för energieffektivisering med stöd av klimatinvesteringsmedel	Lokalenheten	Lokalenheten
Implementera den framtagna rutinen för energibesparing i verksamheter	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägaren fortsätta utbyte till energieffektiv belysning i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten
Byta ut energislukande vitvaror till energieffektiva vitvaror enligt den framtagna planen	Lokalenheten i samarbete med enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
Ställa krav på fossilfria fordon vid inköp av nya tjänstebilar och vid ingång av nya leasingkontrakt	Ekonomienheten	Ekonomienheten

Tabell 9. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 2

KF-indikator	KF:s	Nämndens	KF:s	Nämndens	KF:s	Nämndens
	årsmål 2020	årsmål 2020	årsmål 2021	årsmål 2021	årsmål 2022	årsmål 2022
Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1 945 GWh	1,8 GWh	1 945 GWh	1,89	1 945 GWh	1,89

3. Ett klimatanpassat Stockholm

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att staden ska vara väl förberedd för att hantera konsekvenser av klimatförändringar. Stockholm ska ha en hög kapacitet att hantera effekter av höjda havsnivåer, värmeböljor och långvarig torka. Detta arbete förutsätter samverkan mellan stadens nämnder och bolagsstyrelser.³

3.1 Stärkt förmåga att hantera effekterna av skyfall

Etappmålet innebär att stadens verksamheter som riskerar att påverkas kritiskt av skyfall ska upprätta en handlingsplan för att förebygga störningar i befintlig miljö och stadsutveckling. Detta kan genomföras exempelvis genom att säkerställa hållbar dagvattenhantering genom gröna tak eller växtbäddar i stadsmiljö.

3.2 Stärkt förmåga att hantera effekterna av värmebölja

Etappmålet innebär att stadens verksamheter förbereder sig för att hantera höga temperaturer vid värmebölja i syfte att minska negativa effekter på människors liv och hälsa. Exempel på dessa åtgärder kan vara att utöka stadsmiljön med mer grönska, vatten och vegetation som skuggar samt ordna svalkande miljöer.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Hantering av granbarkborreangripna träd och begränsning av spridning av granbarkborre är ett av förvaltningens prioriterade områden inom miljöarbetet. Granbarkborrarna sprider sig under sommarvärmen och de längre värmeböljorna i Stockholm har lett till att granbarkborren sprider sig i mer omfattande takt. I övrigt syftar aktiviteterna till att, i samarbete med stadens ansvariga nämnder, öka beredskap och anpassa förvaltningens verksamheter inför ökade klimatförändringar i form av skyfall och värmebölja.

Tabell 10. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 3

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Söka klimatinvesteringsmedel för växtbäddar med biokol	Stadsmiljö	Stadsmiljö

³ Se även *Handlingsplan för klimatanpassning 2021–2024*; *Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering*; *Granbarkborren i skyddade områden i Stockholms stad*; *Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden*; *Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden* samt *Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden* och *Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete*.

Tabell 11. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 3

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Skapa en rutin/årshjul för ansökningsprocessen, genomförande och uppföljning av klimatinvesteringar	Miljösamordnare	Miljösamordnare
Kartlägg granbarkborrens spridning och påverkan på stadsdelsområdets granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Föreslå åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsmiljö	Stadsmiljö
Planera nyplantering av pluggplantor för att kompensera för de granar som fälls ner och för att på sikt stärka den biologiska mångfalden	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 12. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 3

Aktivitet 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
(KF) Medverka till att beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	Kommunstyrelsen i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA). Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
(KF) Medverka till att genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder (stadsutveckling) och i samråd med fastighetsnämnden och fastighetsägare	Kommunstyrelsen
(KF) Fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	Kommunstyrelsen i samarbete med stadens samtliga nämnder. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen

(KF) Medverka till att utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	SVOA i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
Genomföra växtbäddar med biokol med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsutveckling	Stadsutveckling

Tabell 13. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2021–2023 under prioriterat mål 3

Löpande aktiviteter 2021–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Genomföra klimatanpassningsåtgärder med stöd av klimatinvesteringsmedel	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Genomföra planerade åtgärder för hantering av spridning av granbarkborren i stadsdelens granbestånd	Stadsutveckling	Stadsutveckling

4. Ett resurssmart Stockholm

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att Stockholm ska utvecklas till en stad där resurser används effektivt och i enlighet med EU:s avfallshierarki. Staden har identifierat och kartlagt stora resursflöden och har en utarbetad strategi för att skapa cirkularitet för dessa. Målbilden är även att Stockholm anpassar sig till att resurser är ändliga genom att utveckla och ta till sig ny teknik, nya affärsmodeller och nya livsstilar.⁴

4.1 Minskad resursanvändning och klokare konsumtion

Etappmålet innebär minskad användning av resurser och klokare val av produkter och tjänster. Under programperioden ska återbruk i stadens verksamheter mångdubblas. Dricksvattenförbrukningen och matsvinnet ska minska. Exempel på åtgärder som främjar etappmålet omfattar minimering av matsvinn i stadens verksamheter och en utökad användning av Stocket, stadens tjänst för återbruk av möbler och inventarier.

⁴ Se även *Avfallsplan för Stockholm 2020–2023*; *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024*; *Klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*; samt *Program för avfallshantering i det offentliga rummet*; *Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026*.

4.2 Ökad recirkulation av materiella resurser inom staden

Etappmålet innebär ökad materialåtervinning framför förbränning och omvandling till fjärrvärme för de material där det är möjligt. Stadens målsättning till år 2023 är att mängden plast som går till energiåtervinning minskar till mindre än en tredjedel jämfört med 2019 års nivåer. Exempel på åtgärder som främjar etappmålet omfattar att utveckla möjligheter till att lämna ifrån sig avfall i offentlig miljö i syfte att minska nedskräpning och spridningen av mikroplast, men även för att öka mängden av avfall som får ett cirkulärt flöde.

4.3 En ökad resurseffektivitet i samband med byggprocessen

Etappmålet innebär att staden genererar en högre grad av cirkulation av material inom byggprocessen. Stadsdelsnämnden har inte något specifikt ansvar att genomföra aktiviteter som bidrar till att uppnå etappmål 4.3. Dock kan arbetet med resurshållning av byggnadsmaterial kopplas till etappmålet.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 4 fokuserar delvis på arbetet för att minska nedskräpningen i stadsdelsområdet, vilket är ett av förvaltningens prioriterade områden. Dessa aktiviteter förutsätter samarbete med andra stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar, lokala bostadsbolag och civilsamhället för införskaffande av infrastruktur för att hantera nedskräpningen och för att driva effektiva kampanjer med invånare. För aktiviteter mot minskad nedskräpning som är riktade till att engagera invånare, se tabell 3 under prioriterat mål 1.

Under prioriterat mål 4 ingår även arbetet för att verksamheter ska få goda möjligheter till källsortering, matavfallsinsamling, återbruk och recirkulation av materiella resurser.

Tabell 14. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2020 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Planera pilotprojekt i samarbete med Urban ICT Arena för att effektivisera tömning av skräpkorgarna i stadsdelsområdet.	Utvecklingschef	Utvecklingschef
Samverka med fastighetsägare för att bostäder och lokaler ska få goda möjligheter till källsortering.	Enhetschefer för berörda verksamheter med stöd av lokalenheten.	Lokalenheten

Tabell 15. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera pilotprojekt för effektivisering av tömning av skräpkorgar a i stadsdelsområdet	Utvecklingschef i samarbete med stadsmiljö	Utvecklingschef
Fortsätta arbetet med att sortera ut matavfall och förbättra källsorteringen	Enhetschefer för berörda verksamheter	Lokalenheten
Införa källsorteringsstationer istället för individuella skräpkorgar i förvaltningshuset	Enhetschefer för berörda enheter med stöd av lokalenheten	Lokalenheten
I samarbete med fastighetsägare, införa matavfallsinsamling enligt matavfallsobligatoriet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg
Fortsätta arbetet med att minska matsvinnet	Förskola och äldreomsorg	Förskola och äldreomsorg
Fortsätt med områdesstädning och skräpplockning för ferie- och sommarjobbade ungdomar	Stadsmiljö	Stadsmiljö
I samarbete med Spånga-Tensta sdf planera ett renhållningsprojekt för Järvaområdet som kan genomföras i samverkan med trafiknämnden och civilsamhället	Miljösamordnare med stöd av stadsmiljö	Miljösamordnare

Tabell 16. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 4

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Fortsätta pilotprojekt ”smarta papperskorgar” för effektivisering av tömning av skräpkorgar a i stadsdelsområdet	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Utreda möjligheten att förse samtliga verksamheter som i dagsläget saknar förutsättningar för källsortering med källsorteringskärl	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter och fastighetsägare	Lokalenheten
Fortsätt arbetet för att införa källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar i förvaltningshuset	Lokalenheten	Lokalenheten

Samtliga medarbetare i förvaltningshuset använder källsorteringsstationer istället för individuella papperskorgar	Enhetschefer för samtliga berörda verksamheter	Miljö- och klimatsamordnare
Kartlägga plastanvändningen i förvaltningshuset och arbeta fram en handlingsplan för minskat inköp och minskad användning av engångsprodukter och plast	Administrativa avdelning	Miljö- och klimatsamordnare
(KF) Medverka till arbetet för att ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter	SVOA i samråd med kommunstyrelsen. Samarbete med miljö- och klimatsamordnare	SVOA
Fortsätta arbetet för att minska matsvinn	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri
Samtliga verksamheter som berörs av matavfallsobligatorier förses med infrastruktur för matavfallsinsamling	Lokalenheten i samarbete med berörda verksamheter inom förskola och avdelning för äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	Miljö- och klimatsamordnare
Delta i utbildning i möbelreparation och hantering av miljöfarligt avfall inom ramen för arbetsmarknadsförvaltningens projekt Grön omställning	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med arbetsmarknadsnämnd	Miljö- och klimatsamordnare
Genomför en informationskampanj riktad till medarbetare om Stocket, återbruk och förvaltningens kretsloppspatrull	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med enheten för arbetsmarknadsinsatser och lokalenheten	Miljö- och klimatsamordnare
(KF) Medverka till genomförandet av informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	SVOA i samarbete med stadsdelsnämnderna. Miljö- och klimatsamordnare	SVOA

Tabell 17. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 4

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Skapa en rutin för livscykelperspektiv vid ny- och ombyggnation i nämndens egna initierade parkprojekt.	Stadsutveckling	Stadsutveckling

Tabell 18. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 4

Aktiviteter 2021-2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Medverka till projekt Tillsammans för ett rent Järva	Miljö- och klimatsamordnare och stadsutveckling i samarbete med Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, trafiknämnden, bostadsbolag och civilsamhället	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 19. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 4

KF-indikator	KF:s årsmål 2020	Nämndens årsmål 2020	KF:s årsmål 2021	Nämndens årsmål 2021	KF:s årsmål 2022	Nämndens årsmål 2022
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73 %	73 %	73 %	73 %	73 %	73 %
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73 %	73 %	73 %	73 %	73 %	73 %
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	70 %	70 %	80 %	80 %	90 %	90 %

5. Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att den biologiska mångfalden i Stockholm är hög och motståndskraftig mot förändringar samt att den bidrar med diverse ekosystemtjänster. Ambitionen är att tillkommande bebyggelse ska bidra till målet genom att skapa mångfunktionella gröna lösningar och ekosystemtjänster som bidrar till en hållbar, resilient och attraktiv stad.⁵

5.1 Upprätthållna funktioner och samband för biologisk mångfald i stadens blå och gröna infrastruktur

Etappmålet innebär att staden vidtar åtgärder för att upprätthålla den biologiska mångfalden i staden och att staden kan växa samtidigt som livsmiljöer för växter och djur inte förstörs eller förorenas. I syfte att uppnå etappmålet kan verksamheter värna naturreservat och naturområden där intrång kan ge irreversibla förluster. Ett annat exempel är att anpassa naturvårdsskötsel i naturmiljöer, till exempel anlagda groddammar.

5.2 Ökat genomförande av förstärkningsåtgärder, ekologisk kompensation och naturvårdsskötsel

Etappmålet innebär att staden ska förstärka förmågan att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden. Detta kan göras exempelvis genom att genomföra särskilda satsningar på prioriterade arter och miljöer samt utveckla IT-interna verktyg för naturvårdsskötsel.

5.3 Ökad andel livsmedel och varor i stadens inköp som gynnar biologisk mångfald

Etappmålet innebär att staden vid upphandling och inköp i ökad utsträckning konsumerar varor med miljömärkning. Maten ska vara god, näringsrik, hållbar, integrerad, trivsamt och säker i enlighet med stadens Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat. Under programperioden ska andelen ekologiska livsmedel av inköpta måltider och livsmedel till stadens verksamhet öka från hälften till drygt två tredjedelar. Exempel på åtgärder för att uppnå etappmålet kan vara att öka andelen ekologiskt producerade varor i stadens inköp samt ett ökat utbud av vegetariska livsmedel och varor producerade i nivå med svenska djurskyddsregler.

5.4 Förbättrad vattenkvalitet i stadens sjöar, vattendrag och kustvatten

Etappmålet innebär att staden aktivt verkar för att Stockholms vattenförekomster uppnår god ekologisk och kemisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv. Till 2023 ska vattenkvaliteten i Stockholms vattenförekomster förbättras betydligt och mängden mikroplaster minska. Exempel på åtgärder för att uppnå etappmålet kan vara att rena förorenat dagvatten, att förbättra fysiska livsmiljöer i urban vattenmiljö och åtgärda problem orsakad av gamla utsläpp och förorenade områden.

⁵ Se även *Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering; God, hälsosam och klimatsmart mat – Förslag till matstrategi för Stockholms stad; Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden; Handlingsplan för minskad mikroplast 2020–2024; Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden samt Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden och Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus.*

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 5 omfattar insatser för att gynna den biologiska mångfalden i gröna och blå infrastruktur. Aktiviteterna omfattar även åtgärder som kan bidra till att uppnå kommunfullmäktiges indikatorer gällande andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden samt klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider.

Tabell 20. Stadsdelsnämndens aktivitet 2020 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2020	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Inventera parkträd för att säkerställa att ett hållbart trädbestånd upprätthålls.	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 21. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Implementera uppföljningsverktyget Hantera Livs för verksamheternas livsmedelsinköp	Ekonomienhet i samarbete med förskola och äldreomsorg.	Ekonomienhet
Starta ett kocknätverk bestående av förskolornas kockar	Förskola	Förskola
Ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola

Tabell 22. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2022 under prioriterat miljömål 5

Aktiviteter 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
(KF) Medverka till att utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	Kommunstyrelsen i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Samarbete med stadsutveckling	Kommunstyrelsen
Ansöka om medel för att genomföra åtgärder som gynnar den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Implementera rutin för uppföljning av klimatpåverkan från livsmedelsinköp	Miljö- och klimatsamordnare i samarbete med lokalenheten, förskola och avdelning för	Miljö- och klimatsamordnare

	äldreomsorgen, funktionsnedsatta och socialpsykiatri	
Genomföra kompetenshöjande insatser inom hållbarhet och näringslära för kockarna i kocknätverket samt validera deras kompetens	Förskola	Förskola
Implementera förvaltningens måltidsstrategi	Förskola	Förskola

Tabell 23. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 5

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Inventera andelen yta som är naturmark med höga naturvärden	Stadsmiljö	Stadsmiljö

Tabell 24. Stadsdelsnämndens löpande aktiviteter 2020–2023 under prioriterat mål 5

Löpande aktiviteter 2020–2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Skapa ängsmark i Igelbäckens naturreservat för att öka den biologiska mångfalden	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Genomföra projekt växtbäddar med biokol	Stadsutveckling	Stadsutveckling
Implementera riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	Förskola	Förskola

Tabell 25. Stadsdelsnämndens indikatorer under prioriterat miljömål 5

KF-indikator	KF:s årsmål 2020	Nämndens årsmål 2020	KF:s årsmål 2021	Nämndens årsmål 2021	KF:s årsmål 2022	Nämndens årsmål 2022
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	55 %	55 %	60 %	60 %	65 %	65 %

Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	1,9 kg CO2 per kg livsmedel	1,8 kg CO2 per kg livsmedel	1,8 kg CO2 per kg livsmedel	1,7 kg CO2 per kg livsmedel	1,7 kg CO2 per kg livsmedel
--	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

6. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Enligt stadens miljöprogram är målbilden att Stockholms invånare inte utsätts för skadlig exponering av buller eller luftföroreningar. Luften i staden ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas. Bullernivåerna i staden ska inte påverka människors hälsa negativt. Det ska även finnas förutsättningar för trivsel och rekreation.⁶

6.1 Minskad exponering av kvävedioxid och partiklar för stadens medborgare

Etappmålet innebär att exponering för skadliga halter av kväveoxid i luften ska minska under programperioden. För att minska halterna av kvävedioxid måste utsläppen från vägtrafiken minska och staden har en viktig roll i att begränsa den typen av trafik som generar utsläpp.

6.2 Minskat omgivningsbuller

Etappmålet innebär att stockholmarna i mindre utsträckning utsätts för skadliga nivåer av buller. Staden ska arbeta med att begränsa bullret vid källan och årligen genomföra bulleråtgärder för bostäder, rekreationsområden, skolgårdar och andra offentliga platser.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Nämnden har inte något specifikt ansvar för att genomföra aktiviteter som bidrar till att uppnå prioriterat mål 6. Dock kan stadsdelsnämnden bidra genom att arbeta för att nämndens samtliga fordon ska bli fossilfria senast år 2030 (avsnitt 2, se tabell 7.)

7. Ett giftfritt Stockholm

Enligt Stockholms stads miljöprogram är målbilden att förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.⁷

7.1 Minskade nivåer av skadliga ämnen i varor och kemiska produkter

Etappmålet innebär en minskad användning av skadliga kemikalier. Stadens verksamheter åstadkommer detta genom att följa aktuella handlingsplaner samt att verka för en ökad medvetenhet om kemikalier bland stockholmarna. Under programperioden ska antalet kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen i stadens verksamheter reduceras med över en tredjedel. Kraven på miljöbedömning av kemiska produkter i bygg- och anläggningsprojekt ska öka.

⁶ Se även *Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023*.

⁷ Se även *Stockholms stads kemikalieplan 2020–2023* och *Handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024* och *Vägledning och goda exempel för Kemikaliesmart förskola*.

Exempel på åtgärder för att uppnå etappmålet omfattar bland annat att fortsätta arbetet med kemikaliesmarta förskolor och verka för en giftfri miljö i förskolan och skolan. Ett annat exempel är att fortsätta utveckla framtagna verktyg och utbildningar såsom Chemsoft.

Stadsdelsnämndens aktiviteter och indikatorer

Stadsdelsnämndens aktiviteter under prioriterat mål 7 fokuserar på implementeringen av handlingsplanen Kemikaliesmart förskola på stadsdelens förskolor samt kartläggning av förekomst av kemikalier i nämndens verksamheter genom ökad användning av Chemsoft.

Tabell 26. Stadsdelsnämndens aktiviteter 2021 under prioriterat miljömål 7

Aktiviteter 2021	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Återuppta arbetet med miljöombud som arbetar med implementering av handlingsplanen Kemikaliesmart förskola på stadsdelens förskolor.	Förskola	Förskola
Nämndens verksamheter som hanterar kemikalier ska ansluta sig till Chemsoft.	Lokalenheten	Lokalenheten

Tabell 27. Stadsdelsnämndens aktivitet 2022 under prioriterat miljömål 7

Aktivitet 2022	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Fortsätta implementera vägledningen Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
Genomföra utbildningsinsatser för samtlig förskolepersonal om Kemikaliesmart förskola	Förskola	Förskola
Arbeta fram en rutin för att löpande uppdatera verksamheter som hanterar kemikalier och som är anslutna eller behöver anslutas till Chemsoft	Lokalenheten i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Lokalenheten
Arbeta fram en rutin för insamling av miljöfarligt avfall från förvaltningens verksamheter och transport till behandlingsanläggningar	Enheten för arbetsmarknadsinsatser i samarbete med miljö- och klimatsamordnare	Miljö- och klimatsamordnare

Tabell 28. Stadsdelsnämndens aktivitet 2023 under prioriterat miljömål 7

Aktivitet 2023	Genomförandeansvar	Uppföljningsansvar
Inventera samtliga offentliga lekplatser i parkmiljö och på förskolegårdar avseende farliga ämnen i lekutrustning och markarbete	Stadsutveckling, lokalenheten och förskola.	Miljö- och klimatsamordnare

Förteckning av styrdokument och handlingsplaner

Miljö- och hälsoskyddsnämnd

- 2015. Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus. Dnr: 2012-4519.
- 2016. Fordonsstrategi för kommunkoncernen i Stockholms stad. Dnr: 2015-17308.
- 2020. Granbarkborren i skyddade områden i Stockholms stad.
- 2020. Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024. Beslutad av kommunfullmäktige 2020-01-27. Dnr: MHN 2018-1179.
- 2020. Stockholms stads kemikalieplan 2020–2023. Dnr: MHN 2018-15804.
- 2020. Vägledning för kemikaliesmart förskola. Dnr: 2020-005525.
- 2021. Stockholms stads handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026. Kontorsremiss version. Dnr: 2020-2616.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och trafiknämnd

- 2019. Parkplan Rinkeby-Kista Del 1 Strategier för utveckling av parker och naturområden. Beslutad av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd 2019-12-19.
- 2019. Parkplan Rinkeby-Kista Del 2 Beskrivning park för park och naturområden. Beslutad av Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd 2019-12-19.

Stadsledningskontoret

- 2013. Dagvattenstrategi – Stockholms väg till en hållbar dagvattenhantering. Beslutad av kommunfullmäktige 2015-03-09.
- 2013. Riktlinjer för förnybar energi i stadens egna fastigheter. Dnr: 310-1382-2013.
- 2015. Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete. Dnr: 303-945/2014.
- 2017. Grönare Stockholm – Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden. Beslutad 2017-02-13. Dnr: 171-1292/2016.
- 2018. God, hälsosam och klimatsmart mat – Förslag till matstrategi för Stockholms stad. Dnr: KS 2018/430.
- 2019. Åtgärdsprogram buller Stockholms stad 2019–2023.
- 2020. Stockholms stads klimathandlingsplan 2020–2023 För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040. Beslutad av kommunfullmäktige 2020-05-25. Dnr: KS 2019/1041.
- 2020. Stockholms stads miljöprogram 2020–2023. Beslutad av kommunfullmäktige 2020-05-25. Dnr: KS 2019/1040.

— 2021. Handlingsplan för klimatanpassning 2021–2024. Dnr: KS 2020-1033

Stockholm Vatten och Avfall (2020). Avfallsplan för Stockholm 2021–2024 Remissutgåva.

Trafiknämnd (2016). Program för avfallshantering i det offentliga rummet.